

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"ט תשרי תשפ"ד | דף היומי בבלי: קידושין גב.

דף היומי בהלכה: קס"ז ט"ז - כ'.

מוסר: אהבת חסד - 'ואעזרר בכאן' עד 'ולבד כל אלה'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הרצון "ארבע שמיעות הם" עד שער הקנאה "ומי שנזהר שלא יקנא"

והלכתי לעיין במה שכתב שם הגר"א וקפצתי מרוב שמחה איך
שכיוונתי למהלך דבריו, ואיך מדייק דיוקא רבה וישרה מדברי הגמ'
והתוס' והראשונים במילה אחת והלכתי לעיין במה שכתב שם
הגר"א וקפצתי מרוב שמחה איך שכיוונתי למהלך דבריו, ואיך מדייק
דיוקא רבה וישרה מדברי הגמ' והתוס' והראשונים במילה אחת

כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות משה שליט"א על אין שמחה כתורה

ומעתה אם יבוא ויטען האדם, אף על פי כן עדיין זה קשה
בשבילי, אענה ואומר לו: איני מבקש ממך אלא להשקיע באופן
של לטעום בטעמה כי טוב להרגיש מתיקותה, ואז תרוץ מעצמך
להתמיד בלימוד התורה שהוא עומד ברומו של עולם, ואכן
הגדולים העריכו החשיבות שבדבר לאמיתותו.

וכפי שמספרים על הכהן הגדול מרן "החפץ חיים" שפעם
הוזמן לנסוע מעיירת ווילנא לביאליסטוק להשמיע מדברותיו
בענין הרבצת התורה, ועל אף זקנותו המופלגת אזר כוחו ובא,
וכך פתח את דבריו ואמר: 'אף אם היו נותנים לי מאה "רענדלעך"
תמורת ביאתי הלום - לא הייתי נוסע, ולא רק מאה רענדלעך, כי
גם תמורת מאה מצוות לא הייתי נוסע לכאן, אבל כיון שמדובר
פה בענין של "תורה" אין בפי שום תירוץ, כמו איני יכול וכדו', כי
הייתי חייב לנסוע'.

אין שמחה כתורה

וכדי לקבל מושג עד כמה חביבה היא התורה למי שעמל
ומתעמק בה, נביא דוגמא חיה מהאי אילנא רברבא ה"ה בעל
ההילולא של השבוע אדונינו הגר"א זצוק"ל [יט תשרי], שכידוע
כל התורה כולה היתה מונחת אצלו כמו בקופסא, כל המקצועות
על כל חלקיה, כל רז לא אניס ליה, הכול היה חקוק על לוח לבו,
והיה אצלו אבידת הזמן חמור כל כך שלא דיבר אף מילה מיותרת,

הנה ימים באים - ימי שמיני עצרת ושמחת תורה, יש
ידועה'דיגע ווארט בדרך צחות מהרה"ק מראפשיץ ז"ע על אחד
עם הארץ שרקד ופיזז עם הספר תורה בשמחה גדולה ויתירה
בעת ההקפות בשמחת תורה, וכאשר שאלו אותו - "ולשמחה זו
מה עושה", הרי לא למדת תורה? ענה בפשטות גדולה, נו.. אם
אחי עושה חתונה שאני לא ישמח וירקוד...

ברם ווארט זה מתאים בדיעבד לאדם שלא זכה לגיל ולשמוח
בזאת התורה במשך השנה, ולא ישב והגה בלימוד התורה שהיא
תוכו רצוף אהבה, אבל אנו כולנו שזכינו בס"ד לעסוק בתורה
הק', בשבת באוהלי תורה ויראה, בכל ימות השנה, לילה ויום לא
ישבותו, אשרינו

הבה נתבונן אם עומד פה עשיר אחד ונותן עבור מצוה מאה
דולר, הלא כולם היו קופצים לקבל את זה, ואם יחלק עבור כל
מצוה ומצוה כן, היינו עושים מצות אחד אחר השני בלי לילך
לישון, שהרי בכל דקה ודקה יש בידינו להרוויח עוד מאה דולר,
ומי פתי לוותר על זה.

על אחת כמה וכמה כשמדובר על התורה, שעל יקרת חשיבותה
אין כל ערך, לפי שדקה אחת של לימוד התורה היא נצח נצחים
חיי עולם הזה והבא, ושעה של לימוד הוא פי שישים, ויום הוא
פי עשרה ויותר מזה, ואם כן פשיטא ואין בזה רבותא שיש לנו
לרדוף אחריה.

והיה שוקד בתורה למעלה מן המשוער.

וכל יום ויום היה חוזר על מאה דפי גמרא, וכך סיים כל חודש את הש"ס כולו מהחל ועד כלה, וברור לנו שאי אפשר ללמוד כל כך בלי אהבת התורה באופן יוצא מן הכלל שמרגיש בה תענוג עילאי,

ולא זו אף זו שלא היה לו זמן מיותר אפי' לכתוב ספרים כפי שרואים אנו בביאור הגר"א, שכתוב שם ברוב הפעמים [כמו"ש ב"ק קיד: ומנחות כא.] "עיינן פה עיין שם", וכאשר היה מדובר ממחבר ספר בזמננו, היה מוציא שלושים וחמש כרכים על כל מה שכתוב "עיינן שם ושם".

תורת אמת היתה בפיו של הגר"א

ואזכיר ממה שבזכרוני מימי חורפי, כשהייתי בחור בישיבה למדנו יור"ד ח"א, מחבר רמ"א ט"ז ש"ך לפעמים פתחי תשובה, ומתחילת לימודי לא העמקתי לפירוש זה של הגר"א, מאחר שלא ירדתי לתוך דעתו ועומק מחשבתו עד היכן הדברים מגיעים, ואחר זאת שהתמדתי בלימודי יצא לנו פעם שהבנתי באופן אחר הסוגיא ממה שפירש הש"ך, וראיתי שאכן הגר"א סובר כך, ונהניתי מאוד ונתחשק לי לדעת טעמו וסברתו. והלכתי לעיין במה שכתב שם "עיינן פה ופה" וקפצתי מרוב שמחה איך שכיוונתי למהלך דבריו, ואיך מדייק דיוקא רבה וישרה מדברי הגמ' והתוס' והראשונים

במילה אחת, ואכן מאז לא עברתי ממנו בדברי הגר"א ולא שכחתו אף אחד מהם, שהרי צריכים לידע האמת שבתורה, ולידע סברת הרמה.

ומאז הרגשתי בגדלותו, שכן כתב רק שני מילים ונענע את העולם בזה, ובמילים אלו כיוון את דרכי לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא.

ובמאמר המוסגר אספר שכאשר יצא אחד מספרינו 'שפת חיים' נסענו להגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי זצ"ל למסור לו ספרינו, וזאת כדי לקיים מצות ביכורים שהנותן דורן לת"ח כאילו הקריב ביכורים, ואמרת לי אז שכאשר שוהה אני בביתו נזכרתי מהגר"א, ושאל אותי לדעת הכוונה בזה, ענית לי שראיתי לא מזמן חיבור שנתחבר על ידי אחד, השאלות ששאל את הרב והתירוצים הם כן, לא, כן, בלי להכנס לענין וכדרכו של הגר"א עיין שם ופה, ובת שחוק עלה על פיו ונחה עליו רוח של שמחה. וצריכים אנו לדעת כי זאת התורה מזומנת ומוכנת תמיד לכל דורש ומבקש אותה באמת, על דרך שאמרו ז"ל [קידושין סו.] תורה מונחת בקרן זוית וכל הרוצה ליטול יבוא ויטול, רק עלינו לקבל החלטה נחושה, כי זאת התורה היא כולה עוז ואורה, עליונים ששו ותחתונים עלזו בקבלת התורה, כי בעסק התורה גורמים לשמחת עליונים ותחתונים.

(מתוך 'שפת חיים' סוכות)

"זה מזכיר לי את אותו אדם שקנה מכונית הדורה ויוקרתית, והחליט שבמקום לתדלק אותה עם דלק, הוא היה משקה אותה עם 'קוקה קולה'..."

הגאון רבי ניסן קפלן בשיחה מיוחדת עם הרב יהושע לייבוזון לרגל חג הסוכות - כיצד זוכים להגיע לשמחה • מאמר שלישי ואחרון

בחרתנו, והשמחה שצריך האדם לשמוח בהיותו יהודי, בן של מלך מלכי המלכים אשר נבחר על ידו מכל העמים, ומי שחי עם ההרגשה הזאת - שום דבר לא יפריע לו לשמוח, כמו שחתן לא יתלונן במהלך האירוסין שלו על כך שהוא סובל מכאבי בטן, או שחם לו כי המזגן לא עובד כשורה. מרוב שמחה הוא לא יבחין בכלל בכל המפריעים הקטנים הללו.

כעת, במאמר השלישי והאחרון מתמקד הרב בנקודה כואבת למדי - ההתנתקות מלימוד התורה.

"כידוע אמרו חז"ל שלא ניתנו שבתות וימים טובים לישראל אלא כדי שיעסקו בהם בתורה", אומר ראש הישיבה. "עם זאת, המציאות, בעיקר בקרב בחורים צעירים, היא שבחלק גדול מהמקרים קורה דבר הפוך. בימות החול השגרתיים יש ישיבה, יש שיעורים וסדרים ויש חברותות ואווירה של לימוד ובית מדרש מלא מפה לפה ולומדים טוב ב"ה.

במאמרים הקודמים שהבאנו מהשיחה עם הגאון רבי ניסים קפלן שליט"א, הבאנו שתי דרכים שונות לשמירה על שמחה פנימית במשך כל ימי חג הסוכות.

הרי התורה מצווה אותנו לשמוח בחג הסוכות, כמו שנאמר: "ושמחת בחגך", אבל כידוע גם בחג הסוכות יש לנו קשיים, לפעמים כאבים פיזיים, לפעמים תסכולים נפשיים, הסוכה לא תמיד מאוד נוחה ומרווחת, מזג האוויר יכול להיות מאוד מעצבן, ולא חסרות סיבות לכעוס או להתעצב. אז איך באמת מצליחים לשמור על שמחה?

במאמר הראשון הרחיב הגר"נ קפלן בעניין של אמונה שלמה שכל מה שהקב"ה עושה, לטובה הוא עושה, כמפתח לשמחה תמידית, כי לא משנה מה עובר עלינו - אם אנחנו יודעים שהכל לטובה, השמחה לא תיפגם על ידי כך, ותישאר שלמה.

במאמר השני הרחיב ראש הישיבה שליט"א בסוגיה של "אתה

לשמחה אמיתית. אם לא תלמד, איך תשמח?
"ואם ישאל השואל, הרי אנחנו רואים אנשים שמעולם לא
למדו גמרא והם שמחים לפעמים, אפילו שמחים מאוד, אף אנו
נענה ונאמר שזאת לא שמחה אמיתית ופנימית.

"פיקודי ה' ישרים משמחי לב", התורה והמצוות - הם הם
המשמחים. כל השאר זה רק משהו חיצוני, זחיות של חוסר
דאגה מתוך אי הבנה של המקום בו אנחנו נמצאים והעובדה שיש
דין ויש דיין.

"כמו אותה פרה שכשהיא מקבלת מנה חדשה של חציר, היא
מאושרת ומסופקת מאוד, ואין לה בכלל מושג והבנה שרק בגלל
שהיא בהמה גסה ושפלה נותנים לה לאכול חציר, אם היא היתה
קצת יותר מתורבתת, היא היתה מקבלת אוכל הרבה יותר איכותי.
"מי שלא רוצה להיות פרה, מי שרוצה להיות בנאדם, ולהיות
בנאדם שמח - צריך להשקיע את כוחותיו בלימוד התורה ובקיום
המצוות, ולזכות שיקויים בו "פיקודי ה' ישרים משמחי לב".

"אבל כשמגיע חג, אין ישיבה, אין לימודים, אין בית מדרש
מלא מפה לפה ובוודאי לא שיעורים וסדרים. לא זו בלבד, אלא
שיש גם טיולים ונסיעות ויש מטלות שצריכים לעשות בבית,
וכך נוצר מצב שהבחור בעצם מוריד באופן משמעותית מהמינון
הקבוע שלו, אם כל יום הוא לומד עשר שעות, פתאום זה יורד
לשעה וחצי ולפעמים אף פחות, שלא לדבר על מקרים שבהם
בחור מגיע בערב לומר 'קריאת שמע שעל המיטה', ופתאום הוא
שם לב שלא למד כלום כל היום, רח"ל.

"זה מזכיר לי את אותו אדם שקנה מכונית הדורה ויוקרנית,
(פעם היו מכוניות שאינן חשמליות ותודלקו בדלק...) אבל אחרי
שבוע היא הפסיקה לתפקד. מה התברר? שבמקום לתדלק אותה
עם בנזין הוא היה משקה אותה עם 'קוקה קולה', שזה יותר טעים
מדלק, פחות מזיק לבריאות וגם יותר יקר... נו, כמובן שבלי דלק
המכונית לא יכולה לנסוע.
"מה משמח יהודי? התורה! לימוד התורה הוא הגורם היחידי

בחול המועד, הביא האיש את הרכב לבני ברק והחל ללמד את רבי יצחק מאיר קרלנשטיין את תורת הנהיגה, תוך כדי נסיעה, הבחין רבי יצחק מאיר במרן בעל הקהילות יעקב, הוא שאל את מרן הסטייפלער האם ראוי ללמוד נהיגה בימי חול המועד

הגאון רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על היראת שמים של אביו בעסקי חול המועד

אותו סוחר, וביצע עבורו את המלאכה בימי חול המועד. הוא
החליט לגדור את עצמו בענין זה, וכדי שבעתיד לא יהיה לו עוד
כל נסיון בדבר, קבל על עצמו קבלה, שמכאן ואילך, לא יכנס כלל
למפעל בימי חול המועד.

אלא ש"אליה וקוץ בה", שהרי הכניסה לחדר השינה עברה
דרך המפעל, ואם לא יכנס אל המפעל, כיצד יוכל להכנס לחדרו
בימי חול המועד. ישב רבי יצחק מאיר והוגיע את מוחו בבעיה עד
שבראשו צץ רעיון מופלא. הוא הזמין בעל מלאכה ושילם לו ממון
רב, על מנת שיפער פתח בקיר חדר השינה, ויבנה גשר עץ מיוחד
סביב לקירותיו החיצוניים של הבית, כדי שתהיה אפשרות להיכנס
לחדר השינה בלא לחלוף דרך מפעל הטקסטיל. במשך כל ימות
השנה, עמד הגשר נטוש ושומם בלא כל שימוש - רק בימי חול
המועד, פסע עליו רבי יצחק מאיר באופן אישי (לא בני הבית), כדי
שלא לשהות במפעל בחול המועד ולשמור על קדושת החג.
היה זה גשר של דקדוק הלכה, גשר של חיבור לקב"ה, גשר
המהווה "פרוזדור לטרקלין"!

הרכב הנטוש

עוד סיפר רבי ראובן:

רבי יצחק מאיר נאלץ לנסוע פעמים רבות לעיר תל אביב,

בסוף ימיו סיפר רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל לחתניו שיבלחט"א
דוגמאות מועטות על יראת השמים של אביו רבי יצחק מאיר. וכה
סיפר:

בבעלותו של אביו היה מפעל בדים, שבתקופה מסוימת היה
ממוקם בתוך ביתו. בבית היה חדר חיצוני, לאחריו חדר נוסף שבו
שכן המפעל, וממנו נפתח פתח הכניסה אל חדר ההורים.

באחד מימי חול המועד, הופיע בפתח הבית בבהילות אחד
הקניינים הגדולים של מפעל הטקסטיל, ובפיו הצעה עסקית
קוסמת שלא תשוב עוד!

האיש הזמין כמות עצומה של בדים, בעודו טוען בתוקף, כי
אם לא יבצע את העסקה באופן מיידי, עלול הוא להפסיד סכום
כסף עצום.

כשרבי יצחק מאיר התחמק מלמכור לו את הסחורה מפאת
קדושת חול המועד, אמר לו: "לך תשאל את הרבנים, כי תדע לך
שזה 'דבר האבד', וכי אם לא אבצע את העסק אתך, נאלץ לבטל
את הקשר בינינו".

רבי יצחק מאיר ידע שזה 'דבר האבד' ועסקה חד פעמית,
ולבסוף הכריע כי מותר לו לעשות את המלאכה בבית מלאכתו,
ולמכור את הסחורה.

עם כל זאת, לאחר מעשה, ניחם עלך כך שנכנע לעצתו של

הדבר, ורק השיב בשתי מילים: "לא כדאי!" המילים הקצרות זעזעו את רבי יצחק מאיר, שלא אבה לעלות עוד לרכב, והודיע לידידו כי לא ילמד כעת נהיגה, וכי הוא יכול לשוב עם הרכב לתל אביב. האיש נסע לדרכו, ולאחר חול המועד, הביא את הרכב לבני ברק, אמר לו רבי יצחק מאיר: "נכון קניתי אותו ממך, ולא אתחרט על הקניה, אבל בבקשה, החנה את הרכב כאן בסמוך לבית, כי אני כבר לא אסע בו עוד!"

רבי יצחק היה נחוש בהחלטתו שלא לעשות כל שימוש ברכב, כיון שלמד בו נהיגה בחול המועד ו"לא כדאי". מאותו יום חנה הרכב מתחת לביתו שברחוב בית הלל, וברבות הימים הפך לגרוטאה ושימש כאתר משחקים לילדי השכונה. הרכב נח בחצר הבית כ'אבן שאין לה הופכין', אך גם כ'אבן האזל', המודיעה ומכרזת מהו דקדוק הלכה, מהי זהירות ומהי יראת שמים!

(מתוך ההקדמה 'יחי ראובן' שמות)

בעגלה רתומה לסוס או ברכבים מזדמנים, לצורך אספקת חומרי גלם עבור מפעל הבדים שברשותו. באחד הימים, הציע לו אחד מידידיו לרכוש רכב במחיר מוזל של שלוש מאות וחמישים לירות בלבד. כתנאי נלווה לעסקה, הבטיח האיש כי ילמד את רבי יצחק מאיר כיצד לנהוג. רבי יצחק מאיר נענה להצעה, מסר לידידו את שלוש מאות וחמישים הלירות ורכש את הרכב. בעיצומם של ימי חול המועד, הביא האיש את הרכב לבני ברק והחל ללמד את רבי יצחק מאיר את תורת הנהיגה, כשהם נוסעים הלך ושוב ברחוב נחמיה בבני ברק של אותם הימים. תוך כדי נסיעה, הבחין רבי יצחק מאיר בדמות הפוסעת לצד הרחוב. היה זה מרן בעל הקהילות יעקב. בליבו של רבי יצחק מאיר התעורר חשש, הוא ביקש מידידו לעצור את הרכב, ושאל את מרן הסטייפלער האם ראוי ללמוד נהיגה בימי חול המועד. מרן הסטייפלער לא אסר את

פעם ניגשה אלי אשה, וביקשה - ש"הרב יתפלל עבור בני" ... ובעל כרחי נתנה לי 20 ש"ח. לקחתי את הכסף בכדי שלא לפגוע, והלכתי מיד לפינת הרחוב וקניתי לעצמי פרוסת עוגה ושתייה. ואז הוצאתי את הפתק עם השם והתפללתי עבורו בהתלהבות

הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל על ברכות ונשיאת חן בעיני הקב"ה

ככבודו ובעצמו יברכנו! האם לא כדאי להתאמץ עבור ברכה מכזה 'רב'?"...

ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלקים (מתוך ברכת המזון)

מהי אותה "נשיאת חן" לפני הקב"ה?

הנה בראש השנה משיגים אנו דבר מופלא ונשגב: "אשרי העם יודעי תרועה, ה' באור פניך יהלכון" (תהלים פט, טז) - כביכול הננו "מוציאים מבורא עולם חיוך", זוכים להארת פנים ממנו יתברך.

כאשר הקב"ה כביכול מחייך, לפתע מושפע עלינו שפע עצום של רוחניות וגשמיות כאחד: "כי באור פניך נתת לנו ה' אלקינו תורת חיים ואהבת חסד, וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום".

זכורני שביקרתי פעם בבית מסויים, והילד עשה שם מעשה שלא ייעשה. אביו כל כך כעס עליו, עד שהילד לא ידע איפה לשים את עצמו מרוב מבוכה. לבסוף שאל הילד: "אבא, מדוע אינך מחייך קצת?"... או אז פרץ האב בצחוק גדול, וכל הכעס התפוגג.

זה בעצם מה שמתרחש בראש השנה. בבוקר כלל ישראל "נוטלין שופרותיהן ותוקעין לפני הקב"ה, והוא עומד מכסא דין לכסא רחמים ומתמלא עליהם רחמים" (ויק"ר פכ"ט, י) - כביכול הקב"ה 'נותן חיוך'. ע"י חיוך זה כל הכעס "מתאדה" ומתפוגג,

פעם ניגשה אלי אשה, וביקשה - ש"הרב יתפלל עבור בני"... ובעל כרחי נתנה לי עשרים שקלים. לקחתי את הכסף בכדי שלא לפגוע, והלכתי מיד לפינת הרחוב וקניתי לעצמי פרוסת עוגה ושתייה. לאחר שהרגשתי טוב בזכות האכילה והשתיה, הוצאתי את הפתק עם השם של הבן, וברכתי והתפללתי עבורו בהתלהבות, תפילה מכל הלב.

זהו כוחן של ברכות ה"מזל טוב" שמקבל אדם מהמשתתפים בשעה שהוא עורך שמחה. מתוך הרגשה של קירבה, יש לברכות כח השפעה עצום. כל משתתף ב"קידוש", כל מי שטועם בחתונה, ומתוך הרגשה טובה מברך בברכת "מזל טוב", יש לו את הכח לשנות בדבריו את המזל בשמים לטובה!

את ענין שלימות הברכה מוצאים אנו בברכת כהנים. זוהי עת צרון גדולה ביותר. הכהנים פותחים את שערי גן עדן. לכן הם מברכים עם עשר אצבעות, כי המספר עשר מורה על שלימות.

מסופר על הרב מבריסק זצ"ל שפעם התפלל תפילת שחרית, ובביהכ"ס שבו התפלל לא היו כהנים. הוא שלח להביא כהן ממקום אחר. שאלו אותו: "מה הענין הגדול להביא כהן?" וענה: "הרי אם היינו שומעים שבחול" ישנו צדיק גדול שברכותיו מתקיימות, ודאי רבים מאיתנו היו נוסעים אליו לחול" כדי לקבל ברכה. והרי על ברכת כהנים נאמר בתורה (במדבר ו, כז): "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם" - הקב"ה מבטיח שהוא

ומתחילה סוגיא שנקראת מאור פנים.

מאור פנים פירושו: חביבות. הקב"ה מתחיל להביט עלינו בחביבות. חביבות היא הכח הגדול והחזק ביותר הקיים במציאות.

ישנם אנשים קשוחים, שרק חיוך של ילדם הקטן שובה את לכם ומסוגל להזיז אותם מדעתם. זוהי חביבות. (מתוך הגדה של פסח תפארת שמשון)

'הנני לשאלך שאלה, אמר החפץ חיים. בכל שנה מכבדים את פלוני ב'חתן תורה' ואת פלוני ב'חתן בראשית'. אשתקד כיבדום, והשנה יכבדום, הסבור אתה שזה הוגן. הלא כבר כיבדום, מן הדין שיכבדו אנשים נוספים, יש עוד מכובדים הראויים לכך'..

הגה"צ רבי יעקב גליסקי זצ"ל על שיחתו של החפץ חיים: על אתרוגים ולימוד תורה

הבחורים המבוגרים, אל החפץ חיים. העיר, שאת השיחה הזו השמיע אשתקד...

"לא בפני אותם בחורים", העיר החפץ חיים.

"יש בחורים חדשים", הסכים, "אבל רובם כבר שמעו"...

"ברכות יחולו על ראשך!" אמר החפץ חיים במתיקות. "הנני לשאלך שאלה. בכל שנה מכבדים את פלוני ב'חתן תורה' ואת פלוני ב'חתן בראשית'. אשתקד כיבדום, ובשנה שלפני כן, והשנה יכבדום, ובשנה הבאה. הסבור שאתה שזה הוגן. הלא כבר כיבדום, כבר הביעו להם הערכה, מן הדין שיכבדו אנשים נוספים, יש עוד מכובדים הראויים לכך"...

הבחור שתק. לא היתה לו תשובה. הטענה צודקת.

"אבל אומר לך: השנה יקראו להם בפעם הראשונה!"

"בפעם הראשונה? איך זה, והלא קראום אשתקד, ולפני שנתיים ושלוש!"

"הלא תבין, לא להם קראו -

הם נראים אותו דבר, אמנם. אך בינתיים למדו שנה נוספת, העמיקו והגביהו. והתורה יוצרת את האדם, מגבשת ומשפרת ומשנה: 'ושמרתם את חוקותי ועשיתם אותם' (ויקרא כ, ח), אל תקרי 'אותם' אלא 'אתם', כאילו עשיתם את עצמכם (סנהדרין צט ע"ב). כיצירה חדשה הם, ומגיע שיקראום ל'חתן תורה' ו'חתן בראשית' -

וממילא תבין, שדברים אלו אמרתי אשתקד בפני הבחורים של אשתקד, ואולי שמעום כדרגתם אז, ולא עשו הדברים פרותיהם הראויים. ובינתיים גדלו בשנה, והתעלו בתורה והיו לאחרים, וישמעו אחרת, ויפעלו פעולתם בהתאם!"...

(מתוך 'והגדת' הגדה של פסח)

פעם אמר לי תלמיד של החפץ חיים זצ"ל מראדין: אם אתה רוצה, אשמיע בפניך שיחה של החפץ חיים. זה יקח שלוש דקות, אבל אתה צריך לחשוב שהחפץ חיים עומד לפניך, שאני החפץ חיים.

הסכמתי. כעת תחשבו אתם, שאני החפץ חיים -

וסיפר, שבתחילת זמן אלול, אחרי התפילה, עמד החפץ חיים ואמר: "עוד מעט יתחילו לבחור אתרוגים לסוכות" -

בפולין לא גדלו אתרוגים. היו מביאים אותם מהארצות החמות, ורבים היו נפסלים בדרך. לפעמים הגיע שוויו של אתרוג מהודר לעשרה רובלים, אלף שקל של ימינו. לפעמים יותר. היו עירות שקנו במשותף אתרוג אחד לכל הקהילה -

"מצות אתרוג היא מדאורייתא ביום הראשון בלבד. בשאר הימים, מדרבנן. ועבור מצוה אחת, משלמים אלף שקל! -

והגאון מוילנא זצ"ל כתב (בשנות אליהו, ריש פאה), שבכל מילה תלמוד של תלמוד תורה מקימים מצות עשה מן התורה. ובררתי: בדקה, אפשר לומר מאתיים מילים. להרויח מאתיים אלף שקל! ובשעה שתיים עשרה אלף מילים, שנים עשר מיליוני שקלים! -

ובירושלמי אמרו, שכל מצוותיה של תורה אינן שוות לדבר אחד מן התורה, היינו לדיבור אחד, למילה אחת. נמצא, שבשעת לימוד מקבלים שכר כנגד שבעה מיליארד שלוש מאות וחמישים וששה מיליוני שקלים -

כמה מצוות אפשר להכין לקראת ימי הדין הבאים עלינו לטובה, אם לומדים ברציפות וברצינות, אם לא מתבטלים בסדרים ואף מוסיפים עליהם!"

לאחר השיחה הקצרה והנוקבת ניגש אחד ה'עלטער'ס',

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

אני מקווה להשקיע בזה זמן רב בשעות שאינן סדרי הכוללים וכן בסופי שבוע. ללמוד ביסודיות ובהבנה טובה, בעיון על פי מראי המקומות של "דרשו"

הרב דניאל בשיירי שליט"א על הצטרפותו לתוכנית 'העמוד היומי'

הש"ס ולכן מיהרתי להירשם לתוכנית המבורכת הזו.

מאת: אלעזר גולדברג

מה התועלת הגדולה שהנך מרגיש שתהיה לך מהלימוד של העמוד היומי?

אני מקווה להשקיע בזה זמן רב בשעות שאינן על חשבון סדרי הכוללים וכן בסופי שבוע. התקווה היא ללמוד ביסודיות ובהבנה טובה, בעיון במפרשים על פי מראי המקומות של "דרשו". חושבני, שהספק שאינו גדול יחסית יגרום לי להתכונן היטב למבחנים, על מנת לקבל "דחיפה" בכל חודש, עם ההצלחה במבחן, להמשיך הלאה ללמוד ביתר שאת וביתר עוז. כך בכונתי להצליח ללמוד את סוגיות הש"ס עם נטיה להגיע לחקר ההלכה בכל סוגיא.

כיום אני משתתף קבוע בתוכנית "קנין הלכה" ובעבר השתתפתי גם בתוכנית "קנין ש"ס". אני חושב שהתוכנית הנוכחית משלימה את הצורך שלי בלימוד מסכתות הש"ס. אין לי אלא לברך ולהוקיר טובה גדולה למערכת "דרשו" שמחדשת בכל תקופה תוכנית נוספת לתועלת בני התורה.

בחודש חשון הבעל"ט יתחילו המוני בני תורה ללמוד ולשנן את הש"ס מתחילתו ועד סופו עם בחינות חודשיות על 15 דף גמרא, במסגרת התוכנית החדשה - "עמוד יומי", תוך מתן אפשרות ללמוד ולהיבחן, מלבד על הגמרא רש"י ותוספות, גם על לקט בעיון מתוך חוברות "מראי מקומות" שיחולקו לנבחנים, שוחחנו עם הרב דניאל בשיירי שליט"א, אברך יקר מבני ברק המשתתף בתוכניות נוספות של "דרשו", כדי לשמוע ממנו על ההתרשמות מהתוכנית והציפייה מהתועלת הגדולה שיזכה בזכותה.

כאברך כולל, כיצד אתה מתכוון לשלב את הלימוד במסגרת

התוכנית החדשה?

אני אכן לומד בכלל יום שלם, בעיקר בתחום ההלכה. ובשעות הערב אני לומד גם כן ב"כולל ערב". התוכנית החדשה מאוד הרשימה אותי, מאחר והלימוד אינו בעל הספק גבוה מאוד וניתן ללמוד את החומר גם ב"בין הסדרים". כמו כן יש בתוכנית מימד של "אליבא דהילכתא" וכן מיקוד עיוני בהבנה טובה של החומר. כל זה הרגיש מתאים מאוד לצורך שלי להשתלם בקנין

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

קידושין דף נ"ב

כיצד הגיב החפץ חיים כשנגזל ארנקו לאור יום?

או שחטף סלע

רודפים בכעס רב אחרי האיש, ומוציאים מידי את הגזילה, ומכלים בו את זעמנו?

ואכן, היו מתלמידיו של החפץ חיים, שעמדו בסביבה, שרצו לרדוף אחרי הגנב, אבל החפץ חיים הזהירם שלא לעשות זאת, ואמר להם: הלא נאמר (משלי ו ל) 'לא יבוזו לגנב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב', ואם אתם רואים את המאמצים הגדולים שהשקיע האיש ההוא כדי לגנוב ממני את הארנק, הרי יתכן מאוד שהוא רעב מאוד, או שיש לו צרכים חשובים אחרים בביתו, והוא זקוק מאוד לכסף - - -

החפץ חיים לא הסתפק בדברים אלה, אלא רץ הוא עצמו אחרי הגנב, וצעק 'מחול לך מחול לך'.

(הקדמה לברכי נפשי ויקרא)

פעם ניגש אל החפץ חיים אדם אחד, ואמר שהוא חייב לו רובל, אבל כיוון שיש לו רק מטבע של 5 רובלים, הוא מבקש מהחפץ חיים שייתן לו עודף של 4 רובלים. החפץ חיים מצידו אמר שאינו זוכר שמישהו חייב לו רובל, וסירב לקבל את המטבע. האיש התעקש ועמד על דעתו שהוא חייב לחפץ חיים רובל אחד, אולם גם חתנו של החפץ חיים, שניהל את חשבונותיו, אמר שהוא אינו מכיר חוב שכזה.

לפתע, שינה האיש כיוון, ואמר שאם החפץ חיים אינו זוכר את החוב, הוא מעונין לתרום את הרובל ההוא לשיבה בראדין. החפץ חיים הסכים לקבל את התרומה, והוציא את ארנקו כדי להחזיר 4 רובל, כשהארנק היה בחוץ, קם לפתע האיש ההוא, וחסף את הארנק מידי של החפץ חיים וברח... נחשוב רגע, הרי אם היינו שם, באותו מעמד, האם לא היינו

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

מהי הסיבה שאדם יכול להוציא אחר ידי חובתו במצוה שכבר קיים בעצמו?

דהיינו ברכות המאכלים והריח, אלא כאשר גם הוא עצמו נהנה מהמאכל והריח ומברך על הנאת עצמו, כי על אף שאסור להנות מהעולם הזה בלא ברכה, וחובה על הנהנה לברך - הרי בידו שלא להנות ולא לברך, ולפיכך, ישראל אחר אינו מחויב בדבר מצד הערבות.

[שו"ע קסז, יט, ומשנ"ב צב; וראה בו"מ דרשו, 67]

כל ישראל ערבים זה לזה לקיום המצוות, ולכן, כל עוד יש אדם מישראל שלא יצא ידי חובה, הרי זה כאילו הוא עצמו לא יצא ידי חובה, שהרי הוא עָרַב לקיומה על ידי כל אחד ואחד; ומטעם זה, מי שכבר יצא ידי חובת מצוה מסוימת, יכול להוציא אדם אחר ידי חובתו בה, (ואף ידי חובת ברכת המצוה). ברם, אין אדם יכול להוציא אדם אחר ידי חובת ברכת הנהנין,

האם סעודות שבת ויום טוב נחשבות לחובה לכל דבר?

יום טוב של סוכות על אכילת הפת הראשונה בסוכה; גם כשאינו אוכל ושותה בעצמו, ואינו יוצא אז ידי חובתו. מאידך, סעודות שבת אינן נחשבות לחובה לענין זה, כיון שאין האכילה עצמה חובה, אלא ההתענגות בשבת, ומי שמתענג מְצוּם יותר מאשר מאכילה - פטור מהאכילה.

[שו"ע קסז, כ, ומשנ"ב צד-צה; וראה בו"מ דרשו, 67-68].

כאמור, אין אדם מוציא אדם אחר ידי חובת ברכת הנהנין כשאינו נהנה בעצמו. כלל זה אינו אמור באכילה או שתיה שהן חובה כחלק מקיום מצוה, משום שכל אחד ערב לקיום המצוה על ידי כולם, כנ"ל. ולכן, יכול אדם להוציא אחר ידי חובה בברכות 'בורא פרי הגפן' שבקידוש - הן בליל שבת ויום טוב, והן ביום - וההבדלה, וכן בברכות 'המוציא' ב'ליל הסדר' על המצה וליל

מדוע אין למסור את פרוסת 'המוציא' ביד?

שאסור לנהוג מנהגי אבילות בשבת בפרהסייה. ועוד כתבו, שאדם שאיננו אבל - אף בימות החול אין לתת פרוסה בידו, כדי שלא יורע מזלו חלילה בנהוגו מנהגי אבילות. ויש שכתבו, שאין להקפיד על כך אלא בפרוסת 'המוציא', ולא בפרוסות נוספות שמעבירים במהלך הסעודה.

[שו"ע קסז, יח, ומשנ"ב פט-צ, בהרחבה ע"פ המקור; בו"מ דרשו, 62]

במגילת איכה נאמר: "פְּרֹשֶׁה צִיּוֹן בְּיָדֶיהָ אֵין מְנַחֵם לָהּ", ודרשו חכמינו ז"ל, שאם היה לה מנחם - היה פורס המנחם את הלחם ונותן לה פרוסה בידיה, ועכשיו שאין לה מנחם, פורסת היא בעצמה. ועל פי זה כתבו גדולי הגאונים, הראשונים והפוסקים, שהמנהג הוא שאָבֵל אינו פורס את הלחם, אלא אחר פורס את הלחם ונותן פרוסה ביד האָבֵל. ואין לנהוג כן בשבת, כיון

* כשכמה אנשים סועדים יחד, ובעל הסעודה אינו עמהם, או שכולם בעלי הסעודה - יש לכבד את הגדול בחכמת התורה מביניהם לפתוח בסעודה ולברך.
* נאמר בתורה על הכהן: "וְקִדְשָׁתוּ", ומפרשים חז"ל: "לפתוח ראשון" - כגון בעליה לתורה, "ולברך ראשון" - להוציא את כולם ידי חובה, או לפתוח ראשון בברכה.
* כשכמה אנשים סועדים יחד, ואחד פותח בסעודה ומברך על הפת ומחלק לכולם מהפת שלפניו, לא יטעמו השומעים מהפת עד שיטעם ממנו המברך. ואף אם כל אחד מברך בעצמו, מדרך הכבוד להמתין עד שיטעם זה שפתח בסעודה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

כיצד יש לנשק את ספר התורה - בפה או דווקא באמצעות היד?

דברי הרמב"ם שאסור להניח מטבע בתוך פיו מחשש שמא יש עליה רוק יבש של חולה העשוי לגרום לאחרים לחלות, ובחפץ שמנשקים אותו קיים חשש זה ביתר שאת. ויש שכתב שצריך גם לחבק את ספר התורה ביד ימין, ויש שנהגו לחבקו בשתי ידיים.
[שו"ע קמט, א; בו"מ דרשו, 5]

מנהג ישראל מימות עולם לנשק את ספר התורה כשעובר לפניהם, ומחנכים גם את הילדים לעשות כן. יש שנהגו לנשק בפיהם, ויש שהקפידו שלא לנשק ישירות בפה, אלא באמצעות היד; וזאת מכמה טעמים, וביניהם - משום חשש סכנה, על פי

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה